

**Centrum voor
Beleidsstatistiek**
Onderzoek & Microdata

12

Centraal Bureau voor de Statistiek

Van de redactie

Astrid Kroeze

November 2012. Tijd om via deze nieuwsbrief onze lezers 'bij te praten' over het laatste CvB-nieuws. Waar te beginnen? Bij de vele nieuwe publicaties die Beleidsstatistiek heeft gepubliceerd zoals 'Topsectoren'? Het CVB-jubileum in de Stadsgehoorzaal in Leiden? De resultaten van de klanttevredenheidsmetingen zoals we die in de vorige nieuwsbrief aan u hebben beloofd? Daarnaast maakt u kennis met Sandra Ploeger en Egon Dietz, sinds 1 januari aan het roer van Beleidsstatistiek. Mocht u zich afvragen hoe het gaat met Karin Hagoort, hun voorganger, lees dan haar ervaringen op pagina 7. Zij verruilde haar baan bij het CvB voor een baan bij het UMC. Naast goed nieuws valt er helaas ook minder goed nieuws te melden. Ook dit jaar moest afscheid worden genomen van een dierbare collega. Hij wordt op pagina 8 herdacht in het 'In Memoriam'.

02

Centrum voor Beleidsstatistiek vierde zijn 10-jarig jubileum

Steven de Bie

Honderden klanten en potentiële klanten van het Centrum voor Beleidsstatistiek vierden op 11 oktober feest in de Stadsgehoorzaal van Leiden. Het Centrum bestaat 10 jaar, en dat mocht gevierd worden. Voorzitter van de Autoriteit Financiële Markten, Ronald Gerritse, keek met dagvoorzitter Ali al-Jaberi terug op het prille begin van het Centrum. Gerritse was daar als toenmalig secretaris-generaal van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid nauw bij betrokken. Prof. Willem Heiser van de Universiteit Leiden had toen al zijn verrassende lezing over de evolutie van de statistiek gepresenteerd, waarin hij liet zien dat de praktijk van de statistiek eigenlijk altijd aan de theorie is voorafgegaan. Op het doek verschenen Paul Schnabel (directeur Sociaal en Cultureel Planbureau), Coen Teulings (directeur Centraal Planbureau), Maarten Hajer (directeur Planbureau voor de Leefomgeving), Frans Leeuw (directeur Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie van het Ministerie van Justitie) en Erik Gerritsen (bestuursvoorzitter Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam) met korte statements over hun ervaringen met het Centrum en hun visie op de toekomst. Ook verschillende klanten in de zaal deden dat. Na de feestelijke afsluiting van het plenaire deel door theatergroep More Balls than Most, verspreidden de gasten zich over de foyers en wandelgangen. In het onderdeel Backstage Data woonden zij - onder het genot van uitste-

kend verzorgde catering - bij talloze stands demonstraties bij en vergaarden zij informatie over de vele mogelijkheden die het Centrum en de rest van het CBS biedt op het gebied van maatwerkonderzoek. Alle inhoudelijke thema's van het CBS werden door de specialisten toegelicht en er was een stand

speciaal voor lokale overheden en woningcorporaties die druk werd bezocht. Liefhebbers van Big Data kwamen ruim aan hun trekken, evenals gasten die voor het eerst kennismaakten met StatLine en Europese data. Een presentatie van historische tellingen van het CBS en uitleg over het Sociaal

Statistisch Bestand (SSB) werden door veel bezoekers gewaardeerd. En uiteraard waren er stands met de kernactiviteiten van het Centrum: Data op Maat (via On Site en Remote Access faciliteiten) en Onderzoek op Maat, onderzoek dat het Centrum in opdracht uitvoert op microdata. Kortom, een zeer geslaagde middag.

Monitor topsectoren

Lotte Oostrom

Vanaf 2011 nemen 'topsectoren' een centrale plaats in in het bedrijvenbeleid van het kabinet. Dit nieuwe bedrijvenbeleid is opgesteld om de concurrentiekracht en de kennisinfrastructuur van Nederland te versterken. De keuze voor de topsectoren is bepaald door vier factoren. Het zijn sectoren die (1) kennisintensief zijn, (2) export-georiënteerd, met (3) veelal specifieke wet- en regelgeving die (4) een belangrijke bijdrage (kunnen) leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Uiteindelijk is gekozen voor de volgende negen topsectoren:

- Agro&food;
- Chemie;
- Creatieve industrie;
- Energie;
- High tech systemen en materialen;
- Life sciences & health;
- Logistiek;
- Tuinbouw en uitgangsmaterialen;
- Water.

In opdracht van het ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) heeft het Centrum voor Beleidsstatistiek de

eerste Monitor over topsectoren samengesteld. Het doel hiervan is een beeld te krijgen van de topsectoren in de vorm van (macro) economische indicatoren, ze te kunnen volgen door de tijd en zo bij te dragen aan het in beeld brengen van de ontwikkelingen in de topsectoren. Een belangrijk onderdeel van de Monitor is de afbakening van de topsectoren. Deze is bepaald in samenspraak met het ministerie van EL&I. Aan de hand van economische hoofdactiviteit zijn bedrijven aan een topsector toebedeeld.

Bijna een kwart van alle bedrijven in Nederland behoort in 2010 tot een topsector. Deze in totaal ruim 260 duizend bedrijven zorgen samen voor 38 procent van de Nederlandse productie. Het aandeel van de negen topsectoren in de toegevoegde waarde van Nederland is met 27 procent duidelijk lager. Met ruim 1,4 miljoen werkzame personen (in fte)

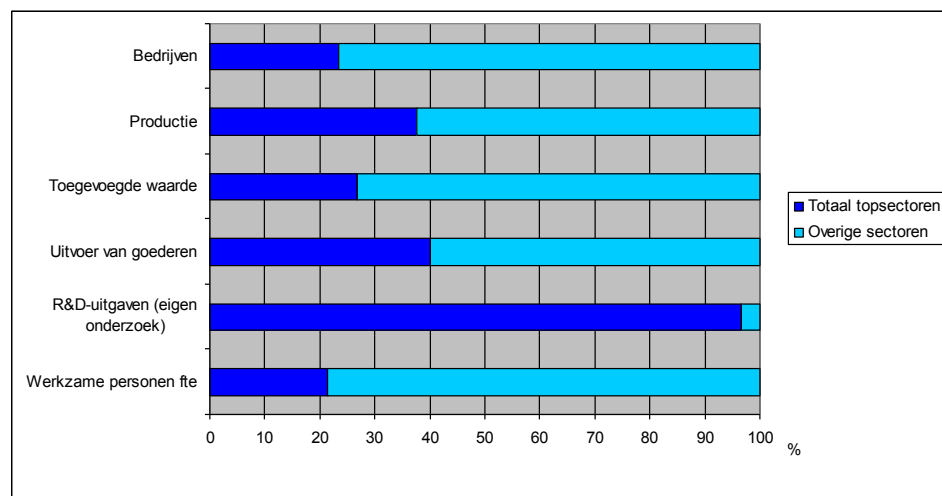
is de bijdrage van de topsectoren aan de werkgelegenheid van ons land 21 procent.

Een belangrijk kenmerk van de topsectoren is dat ze export-georiënteerd zijn. Dit is ook terug te zien in de relatief hoge uitvoerwaarde van de topsectoren samen. Met 149 miljard euro genereren de topsectoren 40 procent van de totale uitvoerwaarde van goederen in Nederland.

Wat betreft de eigen R&D-uitgaven springen de topsectoren er echt uit. Ruim 96 procent van de R&D-uitgaven aan eigen onderzoek in Nederland wordt gedaan vanuit de topsectoren. De High tech- systemen en materialen hebben hierin een belangrijk aandeel. Daar vindt bijna de helft van de R&D-uitgaven in Nederland plaats.

Het rapport van dit onderzoek kunt u vinden op de CBS-website onder de rubriek publicaties van het Centrum voor Beleidsstatistiek.

Figuur 1. Aandeel topsectoren van totaal Nederland voor de kernindicatoren

Gebruiker aan het woord

Ed Buitenhek

CBS Maatwerk: solide basis voor onderzoek in turbulente markt...

Buitenhek Management & Consult is gespecialiseerd in de kinderopvangbranche en helpt ondernemers en overheden met strategie-, beleids- en bedrijfsvoeringsvraagstukken. Aan Ed Buitenhek - directeur - de vraag wat de meerwaarde is van CBS Maatwerk voor zijn adviespraktijk.

Al meer dan 15 jaar zijn we actief in de kinderopvangbranche en onderscheiden we ons met gespecialiseerde kennis van de markt. In die periode is er veel veranderd in de kinderopvangmarkt en dat betekent dat ook de vragen van opdrachtgevers veranderen. Vanaf 2008 zien we de groeicijfers van de branche in rap tempo dalen. Was er enkele jaren geleden nog een groei van meer dan 30%, vanaf 2012 zien we de markt krimpen. In een paar jaar tijd is het perspectief van de branche als geheel totaal gewijzigd en hebben wachtlijsten en groei plaatsgemaakt voor concurrentie en verdringing. Onze opdrachtgevers hebben echter niet zoveel aan de landelijke trends omdat zij vaak lokale markten bedienen en er per gemeente en zelfs per wijk grote verschillen zijn. In die lokale markten staan ondernemers steeds vaker voor heftige keuzes. Sluiten we de verlieslatende locaties of wachten we nog even - en hoe lang dan? - tot het moment dat de concurrenten dat doen. Ook gemeenten zoeken naar een solide onderbouwing om

wel of geen ruimte in de stad meer te reserveren voor nieuwe opvanglocaties.

Sinds 2011 maken we voor onze adviezen intensief gebruik van CBS Maatwerk. Zij maken de kinderopvangtoeslagadministratie van de Belastingdienst toegankelijk voor ons. Zowel op macro- als op regionaal- en wijkniveau kunnen we daardoor de adviezen over groei-, consolidatie- of krimpscenario's voor ondernemers en gemeenten feilloos onderbouwen.

Verder kunnen we gemeenten laten zien wat het bereik is van de voorschoolse voorzieningen. Dat levert nogal eens verrassende conclusies op omdat nog steeds veel beleid gebaseerd is op verouderde beeldvorming over het bereik van dagopvang in vergelijking met peuterspeelzaalwerk en gastouderopvang.

We hechten aan snelheid en gemak bij de levering van databestanden. Meestal volstaat één telefoontje of e-mail om de datastructuur vast te stellen en tot nu toe heeft CBS Maatwerk altijd binnen de afgesproken termijn geleverd. Dat biedt een solide basis om werkafspraken te maken met onze opdrachtgevers.

Ed Buitenhek, Buitenhek Management & Consult Utrecht www.buitenhek.nl

Zie voor een toepassing www.prognosekinderopvang.nl

Nieuwe teammanagers stellen zich voor

Egon Dietz en Sandra Ploeger werken sinds begin dit jaar bij het Centrum voor Beleidsstatistiek (CvB). Ze leiden samen het onderzoekscuster Beleidsstatistiek, dat maatwerkopdrachten voor derden uitvoert.

Egon Dietz is 48 jaar oud, hij studeerde algemene economie met specialisatie Overheidsfinanciën. Hij startte bij het CBS als wetenschappelijk medewerker bij de milieu-statistieken. Daarna bekleedde hij diverse managementfuncties, laatst bij de statistieken over Onderwijs- en Overheidsfinanciën. Als enkele van de hoogtepunten in zijn werk bij het CBS beschouwt hij het geven van technische assistentie aan het statistiekbureau van Roemenië bij het opzetten van de milieustatistieken daar, de werkstage bij het Australische bureau voor de statistiek en het nationaal en internationaal op de kaart zetten van de statistiek Onderwijsuitgaven. Hij ervaart het werk bij het Centrum voor Beleidsstatistiek inhoudelijk en procesmatig als erg boeiend.

Sandra Ploeger is 41 jaar oud en studeerde econometrie in Groningen. Ze combineerde econometrie met economische vakken, met name marktonderzoek. Na haar studie bekleedde ze bij het CBS verschillende functies op diverse afdelingen. Ze begon als onderzoeker bij de afdeling sociale zekerheid en voerde een van de eerste onderzoeken van het CBS uit waarbij microbestanden werden gekoppeld. Daarna werkte ze als projectmanager bij de economische afdeling. De laatste jaren was ze leidinggevende bij de statistieken over gemeentefinanciën. Het werk

bij het Centrum vindt ze afwisselend, dynamisch en het is haar op het lijf geschreven.

Egon en Sandra vinden het uniek dat ze bij het Centrum zo dicht op de klant zitten. De uitdaging zit in voortdurend de balans vinden tussen de kwaliteit en tijdigheid. De (klant)omgeving verandert continu. Hierop moet steeds ingespeeld worden. Het gaat daarbij niet alleen om menskracht maar ook om de benodigde vaardigheden van de onderzoekers.

Het is een interessante ontwikkeling dat het Centrum steeds meer wordt gevonden door een breder publiek. Bij de start van het Centrum, 10 jaar geleden, hadden de onderzoeken voor het grootste gedeelte betrekking op sociale onderwerpen. We merken de laatste tijd een toenemende vraag naar economisch onderzoek. Voorbeelden hiervan zijn de monitor Topsectoren of de onderzoeken naar het belang van sport en cultuur in de economie. Ook de opdrachtgevers worden steeds diverser.

De komende tijd zal veel aandacht zijn voor het in goede banen leiden van de verdere groei van CvB, qua opdrachten en qua menskracht.

Een beetje CvB in het UMC Utrecht

Karin Hagoort

Het meten van patiënttevredenheid, indicatoren voor kwaliteit van zorg vaststellen en patiëntinformatie begrijpelijk maken. Een kleine greep uit mijn werkzaamheden als programmamanager Patiënt als Partner bij het UMC Utrecht.

Toen ik ruim een jaar geleden afscheid nam van het CBS, had ik niet gedacht zoveel aan mijn daar opgedane ervaring te hebben. Ik heb altijd met veel plezier op het CBS gewerkt maar was benieuwd naar een andere organisatie.

En ja, het UMC Utrecht is een heel andere organisatie. Enorm groot, complex en een intrigerende mix van de zachte zorg en het harde onderzoek. In mijn huidige baan werk ik met de verschillende zorgafdelingen binnen de divisie Hersenen om het verblijf van de patiënt plezieriger te maken. Bijvoorbeeld door het verbeteren van patiëntinformatie, gastvrijheid en interactie met de patiënt, zowel in de spreekkamer als digitaal. Maar voor je aan het werk kunt met deze mooie thema's moet je ook de basis op orde hebben. Voor ons betekent dit dat afdelingen kunnen beschikken over informatie over de kwaliteit van de door hun geleverde zorg. Die informatie moet uiteindelijk ook voor de patiënt toegankelijk zijn. Bij het realiseren van die basis

komt mijn CBS-achtergrond enorm van pas. Vaak voel ik me een makelaar tussen de informatiewensen van de afdelingen en de ondersteunende diensten, die de informatie uit het datawarehouse moeten ontsluiten. En af en toe mag ik zelf nog in SPSS of Excel wat informatie boven tafel halen. Binnen het UMC Utrecht heeft mij dat al een naam als Excel-specialist opgeleverd. Dan moet ik wel een beetje lachen, want daar waren mijn collega's bij het CvB nog veel beter in.

Na een jaar kan ik wel zeggen dat ik een goede stap heb gezet. Het is ontzettend leuk om iedere dag door het ziekenhuis te lopen en direct te zien waarvoor je je werk doet en – net als bij het CBS – inspireert ook de academische setting. Wel lees ik geregeld nog met veel plezier de mooie nieuwe rapporten van CvB en spreek ik nog sommige oud-collega's.

Onderzoekers zijn tevreden over het werken met de CBS-microdata

Ivo Gorissen

Onderzoekers van universiteiten, planbureaus en andere onderzoeksinstellingen kunnen onderzoek doen op de microdatabestanden van het CBS. Dit zijn bestanden met geanonimiseerde gegevens op persoons- of bedrijfsniveau. Sinds een jaar vragen we de onderzoekers om een vragenlijst in te vullen na afloop van hun onderzoek.

Hieruit blijkt dat de onderzoekers overwegend tevreden zijn over het gebruik van de microdata. Gemiddeld geven zij een 7 als rapportcijfer. Nogal wat onderzoekers zijn echter teleurgesteld in de traagheid en andere beperkingen van het IT-systeem. We zijn daarom druk doende om hierin verbetering aan te brengen. Omdat dit echter redelijk complex is, verwachten we pas in het voorjaar van 2013 alle verbeteringen gerealiseerd te

hebben. Helaas moeten we onze gebruikers dus vragen om nog enig geduld te oefenen.

De invullers van de vragenlijst beoordelen de meeste aspecten van de microdatadiensten gelukkig als goed. Dat geldt vooral voor de informatieverstrekking tijdens de start van een onderzoeksproject, de bereikbaarheid van de medewerkers, de documentatie en de kwaliteit van de data.

We willen de onderzoekers die de vragenlijst hebben ingevuld van harte bedanken voor hun feedback. Op dit moment krijgen we echter slechts respons over een van de vier afgesloten onderzoeken. Liefst horen we hoe de ervaringen waren bij alle onderzoeken. We gebruiken deze informatie namelijk graag om onze dienstverlening te optimaliseren. Een 7 is oké, maar geeft ook aan dat er ruimte is voor verbetering.

IN MEMORIAM: Bart Emich

Op zaterdag 15 september is op 51-jarige leeftijd Bart Emich overleden.

Nadat hij op verschillende plaatsen binnen het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn sporen verdiend had, trad hij in 2008 toe tot de gelederen van het team Dataservices van het Centrum voor Beleidsstatistiek. Ongetwijfeld zullen diverse lezers van deze nieuwsbrief Bart hebben ontmoet als zij

on-site op het CBS kwamen werken. Het was onder zijn collega's bekend dat Bart ernstig ziek was. We hoopten met hem dat één van de behandelingen toch zou aanslaan maar helaas was dit niet het geval. Wij missen in Bart een collega die hart voor de zaak had en doorwerkte tot het écht niet meer kon. Hij wilde niets weten van 'ziek thuiszitten'. Wij wensen zijn familie heel veel sterkte toe bij het verwerken van dit verlies.

Namens de collega's van CvB, Wim Schaasberg, teammanager

Colofon

Bent u na het lezen van deze nieuwsbrief geïnteresseerd in de diensten van het Centrum voor Beleidsstatistiek? Neem dan contact met ons op via:
cvb@cbs.nl of kijk op:
www.cbs.nl/cvb
www.cbs.nl/microdata

Voor algemene inlichtingen over het CBS:
Telefoon 088-5707070
Internet www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Centrum voor Beleidsstatistiek,
november 2012